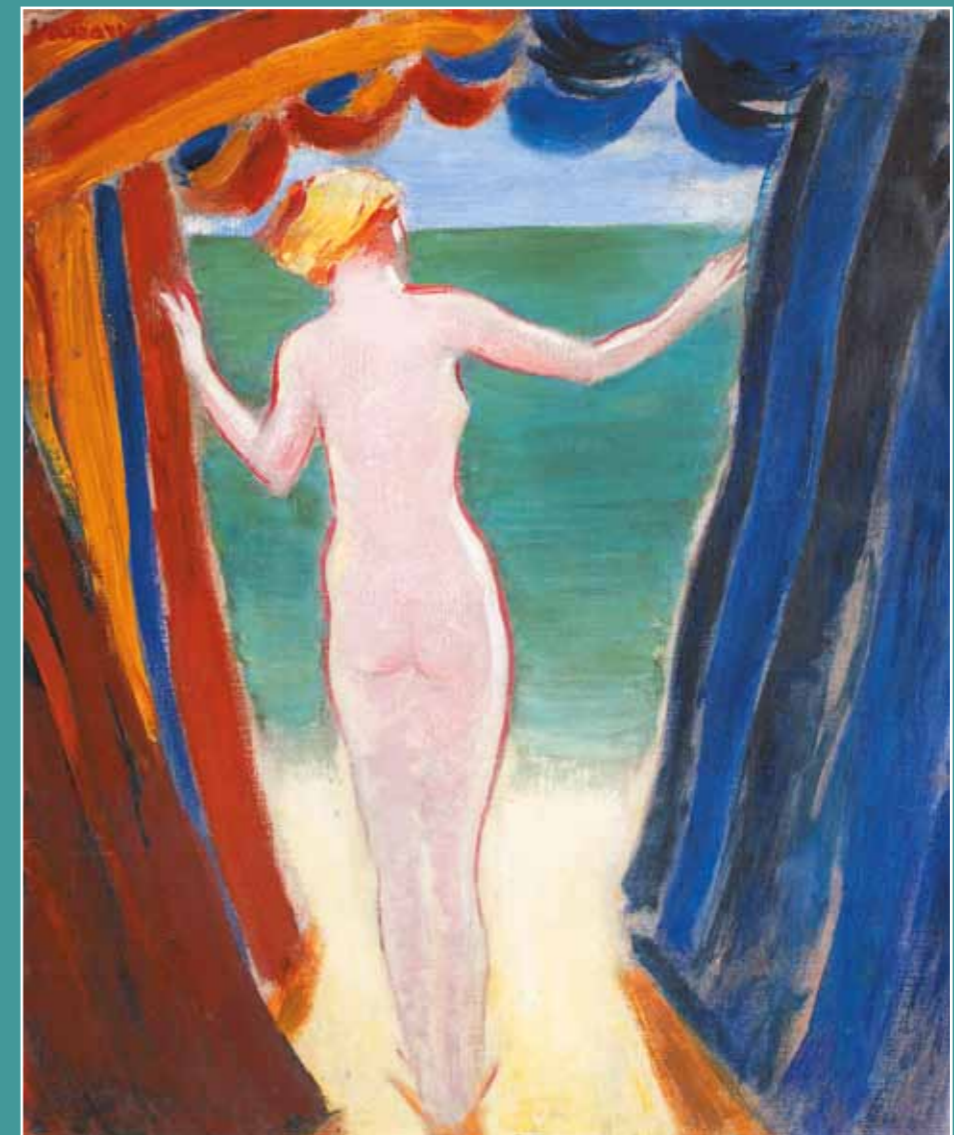

*„Az új kor Vénusza
így éppen ellentéte a
klasszikus korokból ismert,
a tenger habjaiból kiemelkedő
szépségistennőnek.”*

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Akt strandsátorral, 1928-1930

60 | 149
aukción | t é t e l

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Akt strandsátorral, 1928–1930

Olaj, vászon, 80,5x65,5 cm
Jelezve balra fent: Vaszary J.
Jelezve jobbra fent: Vaszary

Kezdő ár: 30 000 000 Ft / 92 308 EUR
Becsérték: 45 000 000 – 60 000 000 Ft
Estimated value: 138 462 – 184 615 EUR

PROVENIENCIA:

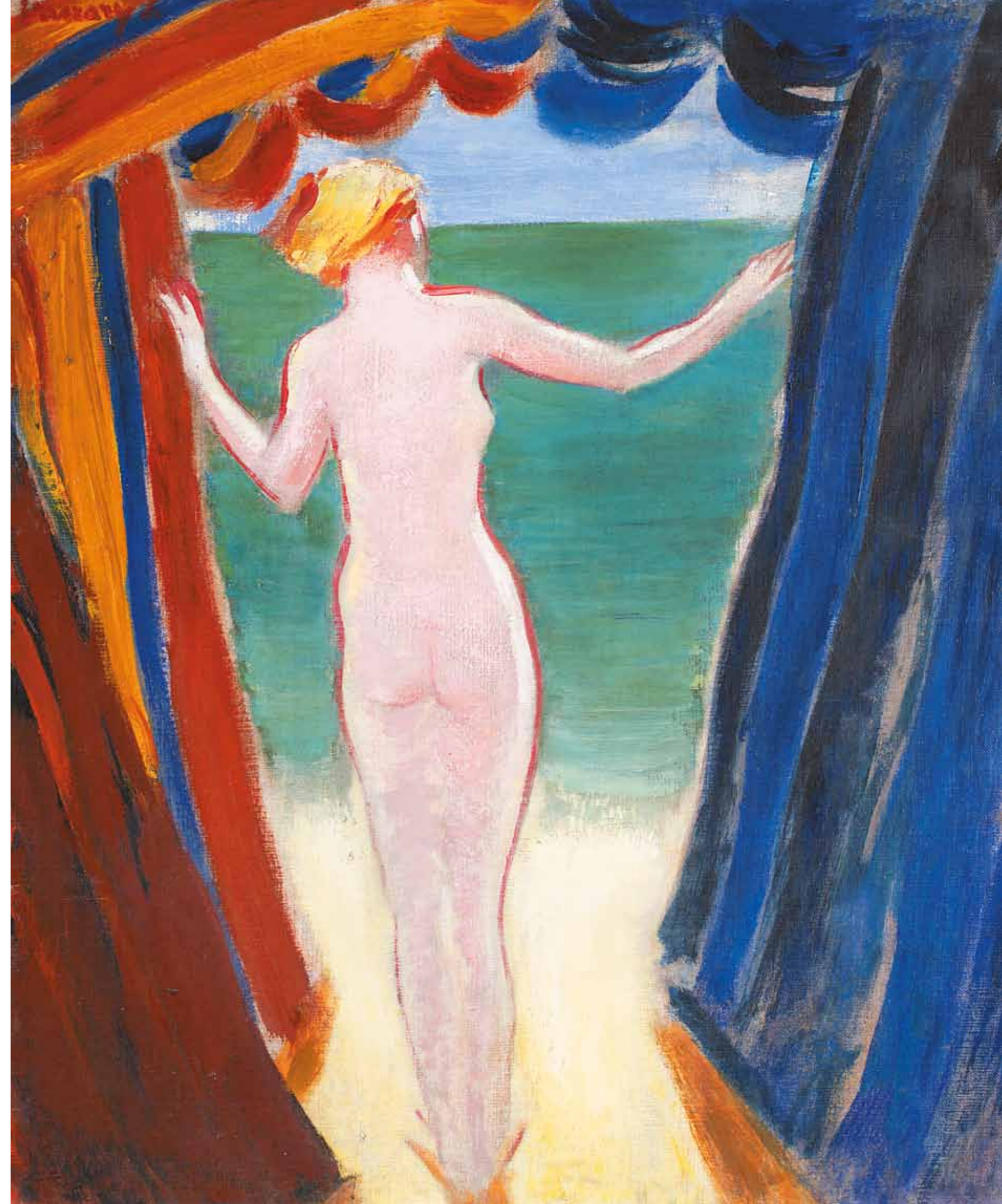
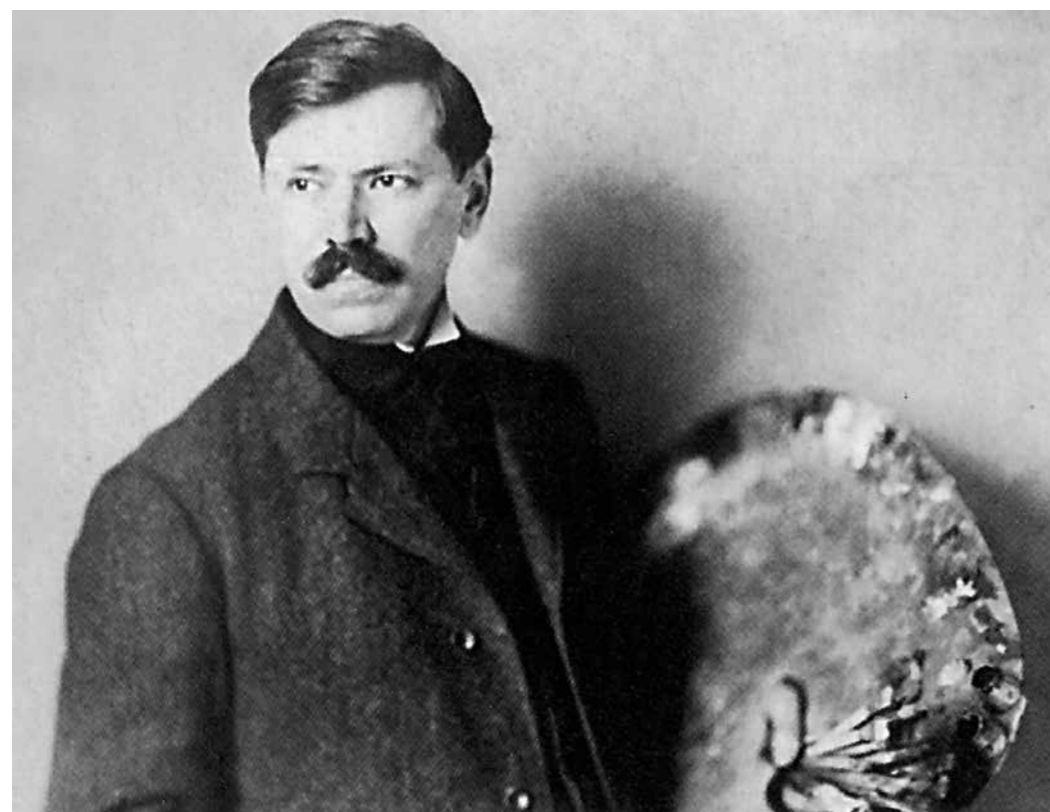
- egykor a Kovács Gábor gyűjteményben,
- majd magángyűjteményben

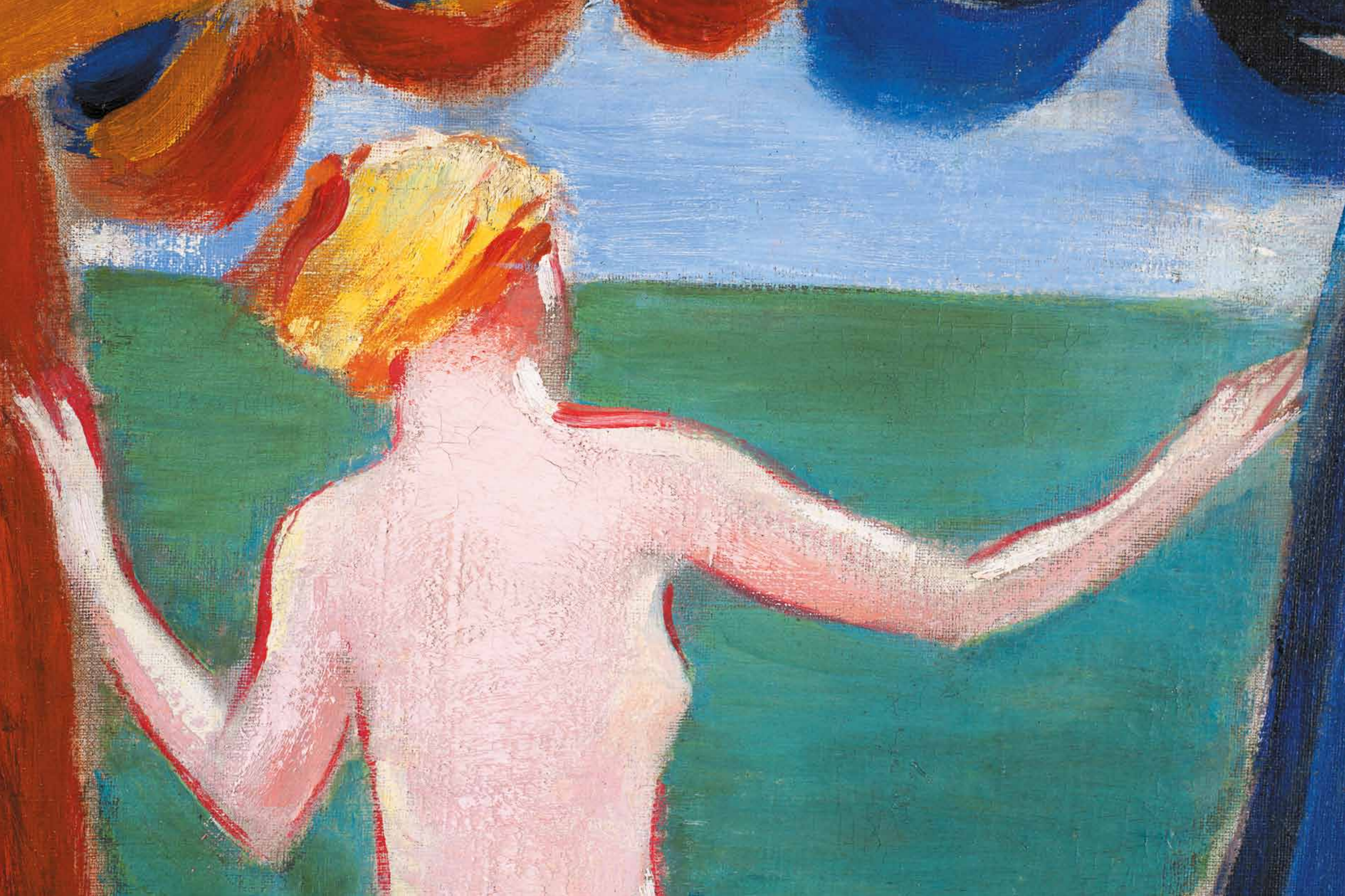
KIÁLLÍTVA:

- A tavasz ébredése – A modern magyar festészet születése a századelőn, KOGART Kiállítások Tihany, Tihany, 2013. június 9. – október 27.
- Vaszary János magángyűjteményekben, Virág Judit Galéria, Budapest, 2015. március 27. – április 25.

Vaszary J.

1. Vaszary János munka közben, 1910 körül

2. Vaszary János: Füüdörühás nő csikos strandsátor előtt, 1930 körül magántulajdon

3. Vaszary János: Tengerpart napernyőkkel, 1928 magántulajdon

Ritkán adódik ilyen kiváló alkalom arra, hogy egy reprodukció és a közvetlenül szemrevételezett mű alapvető (mondanivalóbeli) különbségét realizáljuk, mint Vaszary János *Akt strandsátorral* címen itt látható műve kapcsán. A képen egy sárga turbánt viselő meztelen fiatal nőt látunk, aki éppen kilép a strandsátor (érdekesen kétszínű) oldalvásznaí között a napsütötte

plázusra. A fény szinte átjárja a testet, de nem oldja fel a formát, nem anyagtalánítja el. Bizonyos értelemben hétköznapi jelenetet látunk, Vaszary egyik, 1930 körüli olaszországi nyaralásának képi emlékét. A műnek két közvetlen előzményét ismerjük, a *Füüdörühás nő csikos strandsátor előtt*, 1930 körül (Vaszary János gyűjteményes kiállítása, MNG, 2008. katalógus: 189. 287 oldal), és

a *Tengerpart napernyőkkel*, 1928 (Best of Műterem, katalógus: 132.) című képeket.

Ha azonban közvetlenül a kép előtt állunk, és hagyjuk, hogy a látvány minden részletében kibontakozzon előttünk, feltűnik, hogy **a strandsátor csikos vászna sokkal vastagabb festékkal, pasztózusabban, keményebben van megfestve, mint az akt.**

Az erőteljesen, majdnem agresszíven felhordott festék, illetve az a sajátos megoldás, hogy a sátor két oldala a színskála két ellentétes pólusának árnyalatait vonultatja fel, a kézenfekvő értelmezést („ez egy strandsátor”) elmélyíti, és az ebből kilépő, a fényben kibontakozó akt témáját szimbolikus tartalommal telíti.

Mielőtt azonban továbblépnénk e tartalom megértése felé, érdemes felidézni két részletet a *Vaszary János képei* címmel rendezett Ernst-múzeumbeli katalógus bevezetőjéből, ahol, 1930-ban talán ez a kép is ki volt állítva (méretek és reprodukció híján a képet nem lehet beazonosítani, noha több katalógusbeli képcím is jelölheti): „Vaszary János hosszabb szünet utá-

ni megjelenése elementáris hatású mozzanata az újabb magyar festőművészetnek. Mintegy kétszáz festmény és akvarell mindegyike az élet elementáris részét tükrözi, megélt és átélt szép festői pillanatok gyönyörű termékei, megörökítve a biztos és kérlelhetetlen festői tudás oly törvényei szerint, melyeknek egy izzó és gazdag művészi képzelőerő egyéni formanyelvet ad.” – írta Ernst Endre.

4. Sandro Botticelli: Vénusz születése, 1481–1486
Uffizi Képtár, Firenze

5. Borsi Flóra: Vénusz születése
magántulajdon

6. Raoul Dufy: Vénusz születése
magántulajdon

7. Raoul Dufy: Vénusz születése, 1940 körül
Musée d'ART de la Ville de Paris, Párizs

8. Raoul Dufy: Vénusz születése, 1946
magántulajdon

Ugyanott a festő a következőkre hívta fel a látogatók figyelmét: „Mindennél fontosabb az élő ember, az egyén, aki a kép mögött áll.” Vagyis maga a festő! Majd kicsivel arrébb így folytatta: „Az érzelem gazdagsága, a víziók és ezeknek metafizikai élete, a fizikai álmok versenyre kelnek a valósággal, mely különben is életrealitását a művészetben nem a természet analógiájából kapja, hanem tisztán a festő elképzeléséből.” „A modern képek majdnem mindig szimbólumok: mögöttük érzés, gondolat, élmény – vagy éppen egy egész különfelfogású ember áll.” (Kiemelések Boros Judittól).

A szimbólumok tehát a valóság élményszerű megtapasztalása és a művészi képzelőerő együtteséből jönnek létre, és csak ezek minél pontosabb elméleti megközelítésével válnak érthetővé. Nincs itt most hely arra, hogy ezt a bonyolult kérdést kielégítően elemezzük, meg kell maradnunk az utalásoknál, kijelentéseknél, de talán leginkább a kérdéseknél. A legelső és alapvető kérdés, hogy miből áll egy festő képzeletvilága? Különbözik-e, és ha igen, miben egy átlagember vagy egy más művészeti ágban (irodalomban,

zenében) alkotó művész képzeletvilágától? A válaszom az, hogy nagymértékben különbözik, hiszen a festő képi formákkal, színekkel, térstruktúrákkal telített gondolatvilágban él, a zenész hangszerkezetek, harmóniák, hangbéli disszonanciák, az író pedig nem is szavak, hanem mondatok, mondat- és bekezdés-szerkezetek világában. A művészi képzelet tehát nem választható el a képi, hangzati, szóbeli memóriától, annak évek során felgyűjtött anyagától. Sokatmondó és pontos e tekintetben Malraux *képzeletbeli múzeum* fogalma.

11. Lady Gaga színpadkép, 2013

„Visszatérve Vaszary Akt stransátorral című képnek lehetséges szimbolikájára, nem tekinthetünk el attól, hogy amikor a festő a mediterrán tengerparton egy fénybe kilépő női alakot fest, háttérben a tengerrel, majdnem biztos, hogy a Vénusz születése motívumra asszociál.”

Természetesen senki nem tudhatja, mi jár egy művész fejében miközben dolgozik, e tekintetben megközelítő feltételezésekre támaszkodhatunk csupán, de mivel egy műalkotás csak a néző jelenlétében válik befejezett egészé, bátran élhetünk ilyen értelmezési kísérletekkel. Jelen esetben az aktként megfestett fiatal nő, mint Vénusz, nem a tengerből, hanem a civilizáció szorításából kilépve születik meg, és szépsége a tenger és a fényben ragyogó égbolt „nászából” bontakozik ki.

Az új kor Vénusza így éppen ellentéte a klasszikus korokból ismert, a tenger habjaiból kiemelkedő szépségistennőnek.

De mint a makulátlan szépség és tisztaság megtestesítője, nem kevésbé jelentős annál.

A festői emlékezés-képzelet anyagából nyilván kihagyhatatlan Botticelli halhatatlan remekműve, és ide kíváncsoznak annak késői interpretációi is, például a Vaszaryhoz festői nyelvezetében is közel álló Raoul Dufy munkái, de akár Borsi Flóra játékos-kétértelmű kortárs műve, vagy Lady Gaga videoklippjének egy kockája.

A mellékelt képanyag némi betekintést nyújt a motívum történetébe, egyben megmutatva azt is milyen intenzivitással dolgozta fel Vaszary János ezt a témát.

BOROS JUDIT

9. William-Adolphe Bouguereau: Vénusz születése, 1879, Musée d'Orsay, Párizs

10. Wladimir Baranov-Rossine: Színpadkép Vénusz születése témára, 1917, magántulajdon